

La memòria oral: estat de la qüestió

III Jornada de la Xarxa de Museus Marítims
de la Costa Catalana

Museu de l'Anxova i de la Sal

L'Escala, 27 de novembre de 2013

mmb

La memòria oral: estat de la qüestió

III Jornada de la Xarxa de Museus Marítims
de la Costa Catalana

**“Lo más importante de la historia es,
a fin de cuentas, lo que no se ve.”
Mercedes Vilanova**

Els darrers anys ha augmentat la necessitat d'impulsar la recuperació de la memòria oral, sobretot a partir de la desaparició de les últimes persones que van viure abans de la mecanització del treball i del ritme de vida que aquests canvis imposaven. En els pobles del litoral el procés de «pèrdua de la memòria» va ser especialment intens a partir de la dècada dels setanta del segle XX amb la irrupció del turisme de masses i el consegüent canvi de model econòmic.

Des de l'any 2001 la UNESCO ha fomentat la salvaguarda del patrimoni immaterial o intangible com a factor de manteniment de la diversitat cultural enfront de la creixent globalització. Els coneixements, les pràctiques i la saviesa transmesos de generació en generació contribueixen al diàleg entre cultures i al respecte per altres maneres de viure; evolucionen com a resposta a l'entorn i infonen sentiments d'identitat i de continuïtat, tot creant un vincle entre el passat i el futur a través del present. A partir de l'any 2003 la Generalitat de Catalunya va incloure el concepte de patrimoni immaterial a la Llei del patrimoni cultural català, alhora que estimulava la recuperació d'aquest llegat. L'any 2007, amb l'aprovació de la Llei de la memòria històrica de la Guerra Civil i la creació del Memorial Democràtic, la Generalitat va contribuir també a donar un gran impuls a la salvaguarda d'aquest patrimoni.

Els museus i els arxius, com a institucions públiques dedicades a la recuperació, conservació i difusió del patrimoni, al costat de centres d'estudis, entitats culturals i persones sensibles al valor de la memòria oral, conscients de la seva extrema fragilitat, impulsen interessants experiències en aquest sentit. Per aquest motiu, la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana dedica la Jornada de 2013 a la memòria oral i a debatre amb diferents especialistes l'estat de la qüestió.

8.45h **REGISTRE I INSCRIPCIONS**

9.15h **OBERTURA**

Estanislau Puig, alcalde de l'Escala

Jusèp M. Boya, cap del Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles,
Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya

Roger Marcet, director general del Museu Marítim de Barcelona

Lurdes Boix, directora del Museu de l'Anxova i de la Sal de l'Escala

CONFERÈNCIA MARC SOBRE METODOLOGIA

9.45h **El mar és arxiu, memòria i vida**
Mercedes Vilanova, doctora en Història contemporània

10.30h Pausa cafè

REFLEXIONS A L'ENTORN DE LA MEMÒRIA ORAL

Moderat per Miquel Martí, director del Museu de la Pesca, Palamós

10.50h **L'atractiu dels mètodes orals per a la història rural**
Enric Sagner, professor titulat d'Història i Institucions econòmiques de la
Universitat de Girona

11.10h **Les entrevistes, eina fonamental per a la recuperació de
la història dels exiliats**
Salomó Marquès, professor emèrit d'Història de l'Educació de la Univer-
sitat de Girona

11.30h **La memòria del món pesquer**
Eliseu Carbonell, antropòleg de l'Institut Català de Recerca en Patrimoni
Cultural

11.50h **Els perquès de la memòria oral musical**
Jaume Ayats, etnomusicòleg i director del Museu de la Música de Barcelona

EXPERIÈNCIES DE BONES PRÀCTIQUES D'ENTITATS I EMPRESES

12.10h **La memòria del món rural al Montgrí**
Joan Serra, president de l'Associació de Masos del Montgrí

12.25h **Les revistes de la memòria oral**
Àngel Madrià, director de l'Editorial Gavarres

12.40h **Memòries a la xarxa**
Damià Puig, director de la productora Fabricants de Futur

12.55h **La música de Creta, l'expressió identitària d'una illa de la Mediterrània**
Jordi Alsina, antropòleg i membre del Grup de Recerca Històrica i Etnolò-
gica Catalana

13.10h **El pas d'evadits jueus per l'Aran: reconstruir la història a partir de la
memòria oral**
Mireia Boya, professora associada al Departament d'Humanitats de la Uni-
versitat Pompeu Fabra

13.25h **Torn obert de paraules**

13.40h **Pausa dinar**

PROJECTES DE LA XARXA DE MUSEUS MARÍTIMS DE LA COSTA CATALANA

Moderat per Elvira Mata, sotsdirectora del Museu Marítim de Barcelona

- 15.40h** **El Serrallo, un lloc de conte. La memòria dels pescadors**
Mercè Toldrà, responsable del Museu del Port de Tarragona,
i Dolors Saumell, directora de la Biblioteca pública de Tarragona
- 15.50h** **Veus de la mar**
Inma González, conservadora del Museu Marítim de Barcelona
- 16.00h** **Cambrils, en temps de guerra**
Gerard Martí, director del Museu d'Història de Cambrils
- 16.10h** **Del saber popular dels pescadors a la ciència moderna**
Silvia Alemany i Laura Francès, directora i tècnica del Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols
- 16.20h** **Fer de música**
Gerard Cruset, director del Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí
- 16.30h** **La memòria oral i els paisatges sonors de l'Ebre**
Toni Cartes, col·laborador tècnic del Museu de les Terres de l'Ebre, Amposta
- 16.40h** **Memòria viva**
Alfons Garrido i Núria Teno, tècnics del Museu de la Pesca de Palamós
- 16.50h** **El fil de la Memòria Moisès Broggi i el fotògraf Josep Esquirol**
Lurdes Boix i Mariona Font, directora i tècnica del Museu de l'Anxova i de la Sal de l'Escala
- 17.00h** **Les dones i el turisme**
Anna Fuentes, directora del Museu del Mar de Lloret de Mar
- 17.10h** **Torn obert de paraules**

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE

- 17.25h** **Tres llegendes del Montgrí a l'Escala**
Recollides per Joan Ballesta i Lluís Albert, a cura de Lurdes Boix, amb dibuixos de Maria Casassas, i editat per l'Ajuntament de l'Escala

CLOENDA

Rafel López, regidor de Cultura de l'Ajuntament de l'Escala
Lluís Puig, director general de la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals; Departament de Cultura; Generalitat de Catalunya

Jornada gratuïta

Places limitades

Inscripció:

www.mmb.cat

Lloc:

Museu de l'Anxova i de la Sal
Av. Francesc Macià, 1
17130 L'Escalana

